

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 689

гр. Варна, 12.05.2022 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА в закрито заседание на дванадесети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Диана Д. Митева

като разгледа докладваното от Диана Д. Митева Търговско дело № 20213100900269 по описа за 2021 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по реда на гл. 32 ГПК по ЧАСТИЧНИ искиове на пострадало лице за заплащане на част от справедливо обезщетение за неимуществени вреди от новонастъпило влошаване на здравето и психиката на пострадалата, спрямо първоначално обезщетено непозволено увреждане, причинено от застрахован водач на МПС, и нови имуществени вреди, породени от нововъзникнала пълна трайна инвалидизация.

По предварителната размяна на книжата по делото:

Исковата молба вх. № 8217/28.04.2021г., уточнена с вх. № 10155/28.05.2021, вх.№ 14295/16.07.2021 и вх.№ 16396/17.08.2021 е предявена от името на **ЯНК. ПЛ. ИВ.**, чрез адв. Т. (БАК) и след отстраняване на несъответствия с уточнение вх.№ 484/10.01.2022г. съдържа изискуемите по чл.127 и 128 ГПК реквизити и посочване на доказателства. В допълнителна искова молба вх.№ 22867/09.11.2021 пълномощникът на ищцата е оспорил възраженията на ответника.

Исковата молба и допълнението са връчени на насрещна страна. В срок е депозиран отговор вх.№ 20219/11.10.2021. Ответникът „**СВ ШПАРКАСЕН ФЕРЗИХЕРУНГ ГЕБОЙДЕ-ФЕРЗИХЕРУНГ АГ**“ чуждестранен застраховател, уведомен чрез местен кореспондент „АВУС БЪЛГАРИЯ – регулиране на щети“ ЕООД, възразява чрез упълномощен адвокат Б.(ПАК) по размера на отговорността си, като е заявил възраженията си и е направил доказателствени искания. В срока за допълнителен отговор с вх.№ 25635/10.12.2021 е оспорена надлежната легитимация на застрахователя, издател на полицата. Допълнително становище по поправената искова молба ответникът не заявил в срока, предоставен от съда, изтекъл на 27.01.2022г.

Насрещните страни са предупредени за последиците по чл. 40 и 41 ГПК. С оглед нововъведените изисквания към уведомяването на страните по чл. 50 ал. 4 ГПК съдът е изискал от ответното дружество осигуряване на електронна кореспонденция, предоставил е достъп на пълномощник чрез

ЕПЕП и е възложил на тази страна задължение да потвърждава изрично електронното връчване на съдебните книжа.

По допустимостта на претенциите:

Легитимацията на страните съответства на твърденията за наличие на сключен застрахователен договор по полица „гражданска отговорност“ със застраховател, и новонастъпили негативни последици(ексцес) от увреждане, причинено при управление на застраховано МПС на територията на сезирания съд.

Представените от ответника справки от търговски регистър, воден от държава-членка по седалище на ответното дружество, удостоверяват, че производството се води срещу надлежно регистриран застраховател, лицензиран за тази дейност.

Сезираният съд е с район съвпадащ с мястото на причиняването на щетата (път между с. Езерово, общ. Белослав и гр. Варна) и постоянно местожителство на пострадалата (с регистриран постоянен адрес в с.Изгрев, общ. Суворово), което обосновава специална международна компетентност по чл. 11 ал.1 б. „б“ и чл. 12 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст). Макар и да е със седалище в друга държава-членка, претенцията срещу застраховател, поел гражданска отговорност на автомобилист може да бъде разгледана от българския съд.

Сезираният съд е местно компетентен по силата на чл. 115, ал. 2 ГПК.

По претенция за реално изпълнение по застраховка, сключена в чужбина се прилага изискването за предварително извънсъдебно предявяване на претенция за обезщетяване на пострадалото лице чл. 511 ал. 1 КЗ. С оглед съвпадащи твърдения на страните за поискано на 15.08.2019 г., и неопределено към момента на сезиране на съда обезщетение, съдът преценява предявения иск за допустим. Преди връчването на исковата молба на 23.09.21г. на регистрирания в България представител за уреждане на претенции към ответния застраховател(обявен в регистъра на ИЦ на ГФ по чл. 503 ал. 8 от КЗ) няма данни за предложено ново обезщетение, което покрива хипотеза за легитимация на ищеца с право на иск, гарантирано в чл. 3 от ДИРЕКТИВА 2000/26/ЕО.

Още при първоначалното определяне на обезщетение на тази пострадала е било приключено преюдициалното разследване за престъпно причиняване на увреждания на участник в ПТП със споразумение по НОХД 2852/2017г на ВРС, което изключва наличие на пречка за упражняване на правото на иска за уреждане на гражданско-правни последици от престъпно деяние.

По предварителните въпроси:

Ищцата е освободена от авансово внасяне на държавна такса по право(на осн. чл. 83, ал. 1, т. 4 ГПК).

Представителната власт на пълномощниците на насрещните страни е надлежно учредена (л.22 и л.95).

Пострадалата като ползващо се от задължителна застраховка увредено

лице търси защита на право, възникнало по силата на застрахователното правоотношение, поради което основната претенция следва да се квалифицира като пряк иск по търговска сделка и да се разгледа по особения ред за търговски спорове. Възражение срещу характера на спора не е предявено.

При предварителното извънсъдебно заявяване на претенциите е била оповестена банкова сметка на пълномощника на пострадала, изрично овластен да получава и суми, присъдени в нейна полза, поради което съдът я възприема и като изрично оповестен на застрахователя начин на изплащане на претендирана с този осъдителен иск сума.

Съдът е указал на ищцата да уточни отделно само цената на претенциите по двата различни вида вреди(обезщетени с предходни споразумения в размери, несъответни на допълнително влошеното здраве). Законната лихва, дължима от застрахован делинквент е неразделна част от застрахователното обезщетение и подлежи на разглеждане като акцесорно несамостоятелно вземане, чийто размер се определя към момент на изпълнението.

По доказателствените искания:

В исковата молба по основния иск са формулирани доказателствени искания за събиране на писмени доказателства, приложени в копия. Същите установяват престъпното причиняване на телесното увреждане, първоначалното му обезщетяване, споразумението за увеличаване на обезщетението, новосъставена медицинска документация, регистрирани данни за трудова заетост и инвалидизиране и кореспонденцията по новото искане на пострадалата, които не са оспорени и имат пряко отношение към предмета на делото.

Представените от застрахователя документи допълват преписката по предприетите от кореспондента действия по уреждане на претенцията по сключена от чуждестранен застраховател полица и следва да бъдат да бъдат допуснати като писмени доказателства по делото, относими към безспорно проведеното рекламационно производство.

Съдът е събрал доказателствата за приключване на наказателното преследване с акт, подлежащ на зачитане в гражданския процес. Това изключва повторно доказване на вече установен механизъм на причиняване на вреди при ПТП, с конкретно поведение, за което застрахования е признат за виновен от наказателен съд. Посочени от ищцата недопустими доказателствени средства(копия от заключения на експерти от наказателно производство) не следва да се допускат.

Тъй като ищцата търси обезщетение само за допълнителен вредоносен резултат, извън съставомерно установеното като резултат от престъплението телесно увреждане, необходима за доказването на новите вреди и поисканата от страните съдебно-медицинска експертиза. Задачите относно последиците от поведение на пострадалата преди сключването на споразумения за уреждане на щетата (поискани от ответника) обаче са извън предмета на настоящия спор и съдът не следва да ги допуска. Оспорените нови обеми на вредоносните последиците от деликта, налагат представените нови документи за диагностика на състоянието на пациент да се преценят от

експерт съдебен лекар - травматолог, но доколкото като нова вреда е очертано психогенно заболяване (анорексия) и общо метаболитно заболяване (остеопороза), съдът намира за необходимо медицинската експертиза да има комплексен характер и в състава и да се включи психиатър (а не психолог) и евентуално друг експерт с медицинска специалност (посочен от вече назначените експерти, ако такава нужда възникне при изпълнение на задачата по преценка на ендокринни и генетични заболявания).

Разходите по това експертно доказване в полза на освободена от разноси страна следва да се поемат от бюджета на съда, но доколкото поставените въпроси обслужват и защитната теза по оспорените факти, половината от разходите съдът възлага и на ответника.

Поисканите гласни показания на свидетел за понесени от ищцата страдания съдът възприема като способ за установяване на описани в исковата молба обстоятелства относно проявленията на влошаване на здравето след последно получено обезщетение и изживяните в тази връзка нови болки и страдания. Свидетелски показания са необходими и за формиране на извод за справедливия размер на понесените неимуществени вреди.

На страните следва да се укаже и необходимостта от представяне на списъци с конкретно посочени по размер претендирани разноси, на осн. чл. 80 от ГПК.

За събиране на становище на страните и допуснатите доказателства делото следва да бъде насрочено в открито съдебно заседание, когато да бъде изслушан и окончателен устен доклад на съдията.

По тези съображения, на осн. чл. 374 ГПК, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ПРИЕМА ЗА разглеждане по реда на **ТЪРГОВСКИТЕ СПОРОВЕ** (гл. 32 от ГПК) пряк осъдителен иск по чл. 511 ал.3 вр. 493 КЗ предявен от увредено лице, останало неудовлетворено от уреждане на претенция от представител на чуждестранен застраховател за обезщетяване на влошаване на здравословното състояние на пострадалото лице, първоначално причинено от застрахован за риск „гражданска отговорност“ водач на автомобил.

На осн. чл.374 ал.2 вр. чл. 140 ал. 3 ГПК указва на страните възможността от **доброволно уреждане** на спора:

В случаите на постигната одобрена от съда спогодба между страните половината от дължимата държавна такса(събираема от осъдена страна) ще бъде опростена. Съдът може да одобри и постигнато под условие за одобрение от съд доброволно извънсъдебно споразумение, което урежда изцяло или отчасти предявена претенция или и други отношения, включително и преурежда занапред отношенията на страните. Одобрената от съда спогодба се ползва с изпълнителна сила и въз основа на нея може да се издаде изпълнителен лист.

С оглед предмета на делото, свързан с вече установено престъпно деяние на застрахован автомобилист, съдът счита, че спорът е подходящ за

отнасяне за уреждане чрез съдействие на медиатор. Медиацията е доброволна и поверителна процедура за извънсъдебно разрешаване на спорове, при която трето лице – медиатор помага на страните сами да постигнат споразумението. Само някои от ползите за страните при прилагане на този метод са: по-евтина и по-бърза процедура, страните контролират резултата и крайното решение е резултат само на волята на участниците, но не и на медиатора, процедурата е поверителна както по отношение на документите, така и на крайния резултат и междинните стъпки, позволява запазването на търговските отношения между страните и не-рядко служи за основа на бъдещо партньорство, обикновено приключва със споразумение което страните доброволно изпълняват, тъй като е основано само на техни взаимни интереси. Списък на медиаторите по Единния регистър е общо достъпен на интернет-сайта на Министерство на правосъдието. Център за медиация за района на ВОС е разположен на 4 етаж в сградата, в която се помещава Съдебно-изпълнителна служба при Районен съд Варна на адрес: гр. Варна, ул. „Ангел Кънчев“ №12 (<http://vos.bg/bg/court/mediation-centre>) и предоставя безвъзмездно възможност на страните по делата да разрешат правния спор доброволно, посредством медиация и със съдействието на медиатор, всеки работен ден от 9 до 17 ч. Указва на страните, че при предприемане на медиацията следва да уведомят съда за да им бъде предоставена възможност да довършат процедурата, преди продължаване на разглеждането на съдебния спор.

ОБЯВЯВА на страните **ПРОЕКТ за устен ДОКЛАД** по делото, както следва:

Приети са за разглеждане съединени **искове** на **ЯНК. ПЛ. ИВ.**, ЕГН *****, с постоянен адрес с. ***** чрез адв. Т. (ВАК) със служ. адрес гр. Варна ул. *****, електронен адрес(обявен в ЕПЕП): [*****](#) срещу „СВ ШПАРКАСЕН ФЕРЗИХЕРУНГ ГЕБОЙДЕ-ФЕРЗИХЕРУНГ АГ“ (SV SparkassenVersicherung Gebäudeversicherung Aktiengesellschaft, Löwentorstr. 65, 70376 Stuttgart, Germany), регистриран в Германия застраховател, вписан в търговски регистър на Щутгарт с № HR 16264, уведомен чрез кореспондент в РБ „АВУС БЪЛГАРИЯ – регулиране на щети“ ЕООД, действащ чрез упълномощен адвокат Б.(ПАК) със служ. адрес *****, електронен адрес(обявен в ЕПЕП): [*****](#), за заплащане на справедливо обезщетение за допълнително влошаване на здравословното състояние на пострадалото лице(ексцес), първоначално причинено от застрахован за риск „гражданска отговорност“ водач на автомобил, обезщетено по щета № BGS -00530/16, както следва:

1. за новопретърпени **неимуществени вреди**, изразяващи се в болки и страдания от влошаване на причинени от застрахования физически и психични увреждания (пълна загуба на функции на горен ляв крайник, остеопороза, анорексия, психично разстройство с проява на суицидни опити) **ДО ЧАСТИЧЕН РАЗМЕР** от 150 000лв.
2. за новопонесени **имуществени вреди**, изразяващи се в окончателна и пълна загуба на доходи поради лишаване от възможност за полагане на труд до края на живота на пострадалата при настъпила трайна инвалидизация в резултат на влошеното физическо и психическо състояние **ДО ЧАСТИЧЕН РАЗМЕР** от 50 000лв

ведно със законна лихва, считано от възникване на промяната(ексцес)

23.01.2019г до окончателно изплащане на присъдените частични задължения.

До този етап от производството само ищцата е направила искане за определяне на разноски по делото.

По твърденията на страните (чл. 146, ал. 1, т. 1 ГПК) и кои от тях се признават или са безспорни и не се нуждаят от доказване (чл. 146, ал. 1, т. 3 и 4 ГПК):

Неоспорими на осн чл. 300 ГПК са установените по задължителен за гражданския съд начин обстоятелства от фактическия състав на престъплението, за което застрахованият обвиняем е признат за виновен със споразумение от 14.12.2017г., приключващо наказателното производство. Такива са обстоятелства от фактическия състав на престъплението по чл.343, ал.1, б.“б“, пр.2, вр. чл.342, ал.2 пр. 3 НК (противоправност на поведението на водача на застраховано МПС и механизъм на причиняване по непредпазливост на престъпен резултат – средна телесна повреда): на 26.07.2016 г. по път III-2006, в посока от с. Езерово към гр. Варна Данчо Стоянов Костов при управление на застрахования автомобил с немска регистрация КА ER 796, нарушил правилата за движение – предприел изпреварване без да съобрази скоростта си с възможността да се върне в своята лента за движение и се ударил в друг участващ в движението автомобил, като при този удар пътничката на задната седалка понесла удар, причинил счупване на лява раменна кост, обусловила трайно затруднение в движението на лява ръка обичайно изискващо възстановяване за период около 3 месеца и гръдна травма, съпроводена с навлизане на въздух в дясна плеврална кухина(пневмоторакс), причинила временно опасно за живота разстройство на здравето.

След поправката на исковата молба твърденията на насрещните страни съвпадат по следните **безспорни** факти: Ответното дружество е поело риска по застрахователното правоотношение по задължителна застраховка гражданска отговорност на водача на МПС фолкваген Пасат рег.№ КА ER 796(обичайно ползван на територията на Германия) с полица № ***** с действие в период от 29/10/2015 до 1/01/2017г. Посочен от този застраховател кореспондент „АВУС БЪЛГАРИЯ – регулиране на щети“ ЕООД е разгледал и удовлетворил двукратно претенция на ищцата, като на **13.09.17г.** е сключил за сметка на застрахователя споразумение за определяне на обезщетение в сбор от 95 000лв за имуществени и неимуществени щети, понесени от Янка Драганова като пострадал пътник в застрахования автомобил, причинени от водач Д.С.К. на 26.07.2016г. на път в посока гр. Варна, а на **01.08.2018г.** същите страни са се споразумели за допълнително обезщетяване на нови вреди, резултат от експес на здравословното състояние на пострадалата, констатиран от лекар – специалист по съдебна медицина, като са определени и съответно признати от ищцата като изплатени 35 000 лв. за нови неимуществени вреди, 550 лв. за имуществени вреди и 135 000 лв. за пропуснати ползи.

Не е оспорен факта на получаване на 15.08.2019г. от кореспондента на застрахователя на нова претенция към регистрираната първоначална щета № BGS 00530/216, заявена в сборен размер от 400 000лв с искане за обезщетяване на новодиагностицирани заболявания, която претенция не е

била удовлетворена.

За тези обстоятелства не се налага доказване.

Спорни са твърденията относно новопоявило се влошаване на здравословното състояние на пострададала, характера и интензитета на новите заболявания, причинната връзка между новите характеристики на остатъчните последици от първото увреждане и допълнително понесени физически и психически болки и страдания и произтекла от тях невъзможност за имуществени доходи.

Ищцата твърди, че при последното ѝ освидетелстване от експерта на застрахователя д-р Д., послужило за допълнителното обезщетяване на уврежданията през 2018г., макар да е било проведено лечението на счупването на рамото ѝ, пострададалата е изпитвала ограничения в движенията на горния крайник и е продължила до м. 06.2019г да търси консултации със различни специалисти, за да довърши лечението. Опитите за нова хирургична интервенция обаче били осуетени поради установеното междувременно разрастване по цялото тяло на отключена от ПТП остеопороза и критично намаляване на теглото, в резултат на придобита поради изживяния тежък психически стрес анорексия, диагностицирана от специалист в Гърция. Липсата на средства и възможности за продължаване на лечението, отказвано от медицинските специалисти поради високия медицински риск довели до пълна атрофия на левия мускул делтоидеус, атрофия на лява раменна област до степен на „замръзнало рамо“, изключващо всякакви функции на крайника и причиняващо болки при всеки опит за движение, които ищцата счита че ще продължава да изпитва за неограничен бъдещ период. Отделно описва като влошаване на психическото си състояние отключеното от ПТП психично разстройство с опасност от проява на суицидни опити, поради новите си притеснения за бъдещето, увеличени след неблагоприятната медицинска прогноза за развитието на заболяванията ѝ и страха, че и най-малка травма или залежаване могат за предизвикат ампутация на крайника. Влошеното ѝ здраве я лишило трайно и от всякаква възможност да получава доходи от своя труд. Сочи, че преди катастрофата е получавала трудово възнаграждение в размер на 545лв месечно като продавач-консултат, но след увреждането си била освидетелствана от ТЕЛК като трайно нетрудоспособна с експертно решение № 1297/02.05.2017г., въз онова на което ѝ била отпусната пенсия за инвалидност през м. юни 2017г.(декларирана от ищцата в актуален основен размер от 255 лв. и интеграционни добавки от 25.48лв. месечно). Счита, че всички тези нови прояви на влошено телесно и психично здраве не са могли да бъдат съобразени при определяне на обезщетенията в предходните споразумения, тъй като на се били посочени като предвидени потенциални усложнения, а не са били и настъпили към 1.08.2018г., за да могат да бъдат съобразени при изявеното съгласие за обема на компенсируемите с паричните обезщетения вреди.

Ответникът оспорва изцяло тези твърдения, както по отношение на характеризирането им като нещо различно от очаквано и предвидимо развитие на уврежданията на ръката, които вече са били установени и компенсирани със сключените и изпълнени вече споразумения, така и по отношение на причиняването им, ако все пак влошаване се установи като нов резултат от застрахователното събитие. Счита, че описаното от ищцата като

ново състояние на здравето ѝ не е различно от това, съществувало при договарянето на споразуменията, когато ищцата се е съгласила да получи еквивалент не само на тогава изявилия се като ексцес усложнения, надхвърлящи обичаен оздравителен период на средно телесно увреждане, коментирани от ангажирания медицински експерт, но и на сигурните към този момент предвиждания на очаквано от медицинска гледна точка развитие на хода на заболяванията, като тежки остатъчни явления и инвалидизация, взети предвид при определяне на краен и окончателен размер на обезщетение за вече тежка телесна повреда.

Оспорва определения от ищцата паричен еквивалент на новото влошаване здравето, като го счита за несъобразен с критериите за справедливо обезщетяване на неимуществени вреди от този характер.

Извън оспорването на новите вреди, ответникът е оспорил акцесорната част от претенцията за включена в обезщетението законна лихва. Оспорването на момента за възникване на вземането за лихви е бланкетно, поради което съдът го възприема само доколкото може да се основа на императивно законово правило. Фактите имащи значение за евентуална забава на застрахователя са посочени като безспорно установени действия на насрещните страни по предварителното извънсъдебно рекламационно производство.

Отделно, ответникът възразява за наличие на съпричиняване на престъпния резултат от страна на пострадалата, като твърди, че поведението и на пътник не е съобразено с изискване за използване на безопасителни средства при пътуване в автомобил (предпазен колан), което обективно е допринесло в значителна степен за вредоносния резултат като понасяне на началното увреждане.

По правната квалификация (чл. 146 ал.1 т.2 ГПК):

Така очертаните фактически обстоятелства обуславят квалификацията на основните искове като специфична форма на пряка претенция на пострадало лице, ползващо се от задължителна застраховка на автомобилистите за вреди, причинени при ПТП, от водач на застрахован автомобил, в изпълнение на задължение на застраховател за покритие на риска „гражданска отговорност“. Съответно приложимия материален закон, уреждащ правопораждащото правоотношение представлява нормата на чл. 511 ал.3 вр. чл. 477 КЗ и нормите, определящи правата на ползващото се от застраховката лице (гл. 47 от КЗ) претърпяло увреждане в държава-членка, различна от тази, в която застрахования автомобил се използва обичайно и в която е било договорена задължителната застраховка, действаща на цялата територия на ЕС, като адекватно отражение на гаранциите, въведени с ДИРЕКТИВА 2000/26/ЕО.

Застрахователното събитие се урежда като противоправно вредоносно поведение на водач, покриващо фактически състав на престъпление или деликт с международен елемент, поради което приложим е материален закон на държавата, където са настъпили вредите по арг. от чл. чл. 4(1) и чл. 18 от Регламент (ЕО) № 864/2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни отношения (Рим II). Новите качествени характеристика на причинено при ПТП телесно увреждане и произтичащи от него болки и

психически страдания са нова вреда, за която се твърди, че настъпва в България, поради което приложим е националният закон на сезирания съд, допускащ пряк иск и при обезщетяване на ексцес (т. 4 от ТРОСТК 1/2014 ВКС).

Приложимост за преюдициалното отношение намират и правилата за зачитане на присъда(споразумение приравнено по последици на присъда) от граждански съд, разглеждащ последици от конкретното престъпно деяние (чл. 300 ГПК вр. чл. 378 ал.4 НПК). Тези преюдициални отношения съставляват и основание за ангажиране на договорната отговорност на застрахователя на причинителя на вредите към увредените лица, като установени елементи на деликт: противоправно поведение на застрахования и причинно-следствена връзка между него и първоначално проявените преки вреди, понесени от пострадалата (чл. 45 ЗЗД), която не се разкъсва от нови фактори до проявата на новия резултат(ексцес на вредата).

Споразуменията относно справедливите размери на обезщетения за първоначално и допълнително новопроявили се вредоносни последици от поведението на застрахования се възприемат като договори за спогодба и подлежат на тълкуване за издирване на обща воля относно постигнато съгласие за размер на компенсацията по правилата на чл. 20 ЗЗД.

Въведеното от ответника възражение за съпричиняване на вредоносният резултат се урежда от правилата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД. Предметът на претенцията за ексцес изключва при формиране на извода за размера на вредите да се изследва поведението на пострадалата като принос в първоначалното причиняване на вредите, доколкото те са различни от новото качествено изменение на здравословното състояние. Надлежно възражение за съпричиняване на ексцеса може да се основе само на твърдения за поведение през периода на промяната като се обоснове причиняване на усложненията (Решение № 167 от 30.12.2015 г. на ВКС по т. д. № 2005/2014 г., I т. о., ТК). Такива твърдения ответникът не сочи и затова доводите му за отчитане на неизпълненото задължение за обезопасяване на ищцата като пътник в застрахования автомобил следва да се изключат като неотнормирани към настоящия спор, а възражение за съпричиняване съдът няма да разглежда.

Размерът на обезщетението за вредите, за които застрахованото лице носи отговорност е законоустановен според чл. 51 ал.1 и чл. 52 ЗЗД.

Акцесорната претенция за присъждане на мораторни лихви намира основание в нормата, уреждаща забава при непозволено увреждане (чл. 84 чл.3 ЗЗД). Покриването на това вземане с отговорността на застрахователя обаче е лимитирано според чл. 493 ал.1 т. 5 и чл. 494 т.10 КЗ, като функционалната отговорност на застрахователя за дължимите от застрахователя на делинквентна лихви върху обезщетенията за неимуществените вреди се ограничава до лихви за забава на застрахования, като в тази връзка значение има и специфичното рекламационно производство като предварителна извънсъдебна фаза по предявяване на претенцията, уредено в чл. 511 ал. 3 КЗ и препращането към общото правило по чл. 496, ал. 1 КЗ, което урежда реда и сроковете за произнасяне на застрахователя.

По доказателствената тежест(чл. 146 ал.1 т.5 ГПК) и попълването на

делото с доказателства (чл. 146 ал.2 ГПК):

Доколкото настъпването на нови вреди като качествено влошаване на последиците от вече установени физически увреждания на ищцата и новопроявили се негативни за нея резултати от първоначалното увреждане в психиката и имуществото представляват елемент от правопораждащ фактически състав на претендирано ново вземане (ексцес над справедливо обезщетение), ищцата носи пълна доказателствена тежест за установяване на оспорените твърдения за тези обстоятелства. Подлежат на самостоятелно доказване не само разликите в настоящи физиологични и психологични дефицити на организма (остатъчни, неповлияни от лечение ограничения на движението на лява ръка като пряк резултат от счупване на раменна кост; засягане от развитата се остеопороза участъци от тялото, различни от тези констатирани от д-р Деков на 25.05.2018 г. и ново диагностицирана анорексия или друго психично разстройство с проява на суицидни опити), но и причиняването им като преки, неопосредени от други причини, последици от първоначалното увреждане при ПТП. Новоизживян психически стрес и последиците му за личността, както и влошени възможности за труд в сравнение с намалената трудоспособност и повишената разлика в доходите, които ищцата не може да получава също подлежат на самостоятелно доказване. Страната се е позовала на писмени доказателства за медицински изследвания, гласни доказателства за търпените страдания и заключения на медицински специалист и психиатър. **Не са посочени доказателства** за промяна на призната степен и срок на нетрудоспособност (установена по специалния ред на НАРЕДБА за медицинската експертиза) и точен размер на загубен доход като разлика между неполучена заплата и получавана пенсия.

Ищцата носи доказателствена тежест за установяване на възприемани в практиката критерии (ППВС № 4/68 г. и решения по чл. 290 и сл. ГПК: № 83/6.07.2009 г., по т. д. № 795/2008 г. на II т. о., № 749 от 5.12.2008 г., по т. д. № 387/2008 г. на II т. о. и № 124 от 11.11.2010 г., по т. д. № 708/2009 г. на II т. о., № 25 от 17.03.2010 г. по т. д. № 211/2009 г., II т. о.; № 206 от 12.03.2010 г., по т. д. № 35/2009 г. на II т. о.), като обективно съществуващи конкретни обстоятелства имащи значение само за формиране на извода да съда за справедливия размер на обезщетение за неимуществени вреди. Посочени са гласни доказателства.

Ответникът следва да докаже насрещните си твърдения по оспорената претенция относно съвпадение на актуалното състояние на здравето и психиката на пострадалата с обичаен резултат от протичащи физиологични процеси, предвидени като неизлечима остатъчна инвалидизация при обезщетяване на първия ексцес и причиняването на влошаването на състоянието от други фактори (налични преди катастрофата и телесното увреждане заболявания). Доказателства по оспорването си ответника не е посочил, но такова би било наложително само ако ищцовата страна успешно докаже пълно своите твърдения с вече ангажираните доказателства.

Всяка от страните носи доказателствена тежест за установяване на действително извършени от нея плащания за разноси по производството, като доказателства за тях могат да се сочат и събират до приключване на съдебното дирене.

По доказателствата (чл. 374 ал. 1 ГПК):

ДОПУСКА като доказателства по делото **писмените документи**: приложени към искова молба заверени по реда на ЗАдв.: нова застрахователна претенция до местния кореспондент и недоставено електронно уведомление от адвокат на пострадалата (л. 7-14); досие на пациента, издадено от общопрактикуващия лекар за периода от 13.12.2016г до 1.03.2021г. (л. 15-18); психиатрична оценка от психиатър от 08.07.2019г. на гръцки език с български превод (л.19-20), изследване на телесни показатели – остеометрия от 23.01.2019г. (л. 21), медицинско становище по щета от 30.05.2018г (л. 67-68), медицинско удостоверение от 18.01.2018г (л. 69), справка за трудова заетост (л. 75) и експертни решения №1297/066/02.05.17, коригирано с №2363/114/11.09.17 за призната трайна неработоспособност, считано от 12.03.17г (л. 76 -77).

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на ищеца за приемане на неподписано споразумение, автотехническа експертиза и незаверено копие от съдебен протокол.

ПРИЛАГА изискано **НОХД № 2852/2017** г. на РС – Варна, като **ДОПУСКА** позоваване на налични документи от НОХД № 2852/2017 г. на РС – Варна: протокол за съдебно споразумение (л. 75-76) и съответно от досъдебно производство ДП №313/2016г на ОДМВР МВР Варна: епикриза(л. 95) и медицински удостоверения (л.52).

ДОПУСКА като доказателства по делото **писмените документи**: приложени към отговори по искова молба заверени по реда на ЗАдв.: споразумение за уреждане на претенция от 13.09.2017г. и медицинско становище по щета № 530/16г (л. 86, 89-90), допълнително споразумение за експес (л. 87-88), второ допълнително медицинско становище по щета № 530/2016г. (л.93-94); застрахователна полица на немски език с български превод (л. 135-152).

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искане за допускане на медицинска експретиза със задача, поставена от ответника относно поведение на пострадалата при употреба на предпазен колан.

ДОПУСКА освидетелстване на ищцата ЯНК. ПЛ. ИВ., като я **ЗАДЪЛЖАВА** да окаже съдействие като се яви на преглед при вещи лица съдебен лекар и психиатър, назначени от съда по настоящото дело за установяване на физическо и психическо състояние, като при неизпълнение ще бъде прието, че лицето осуетява събиране на доказателства с прилагане на последици по чл. 161 ГПК.

Възлага по реда на чл. 206, ал. 2 ГПК освидетелстване на ЯНК. ПЛ. ИВ. от вещо лице Д.Г.Г. по допуснатата експертиза, след съгласуване на посочена от нея дата за преглед, но не по- късно от една седмица от уведомяване на вещото лице за поставена задача.

Възлага по реда на чл. 206, ал. 2 ГПК освидетелстване на ЯНК. ПЛ. ИВ. от вещо лице С.В.В. по допуснатата експертиза, след съгласуване на посочена от нея дата за преглед, но не по-късно от една седмица от уведомяване на вещото лице за поставена задача.

НА осн. чл. 190 ГПК ЗАДЪЛЖАВА ищцата да представи за оглед на вещите лица всички медицински документи за прегледи, консултации и изследвания с които разполага за проведени прегледи и лечение, включително и тази представена от пациента при предходното освидетелстване на експерта на застрахователя и на ТЕЛК.

ДОПУСКА на осн. чл. 195 ал. 1 ГПК комплексна **съдебномедицинска и психиатрична експертиза** с вещо лице съдебен лекар Д.Г.Д.(№ 47 от списък на вещи лица) и С.В.В.(№ 79 от списъка на вещите лица), които след запознаване с медицинската документация, налична по делото и евентуално допълнително представени медицинска документация, представена от пациента при предходното освидетелстване от експерта на застрахователя и от ТЕЛК и след личния преглед на ищцата, да дадат заключение за това:

1. Какъв е характерът и степента на промяната в здравословното състояние на пострадалата понастоящем в сравнение с това, констатирано от съдебен лекар в хода на наказателното разследване на ПТП и от д-р Д. на 17.08.2017г. и на 25.05.2018 г., какво е отражението на тази промяна върху бита и социалните функции на лицето(ако промяната е необратима и нелечима), повишава ли тази промяна рисковете за живота и здравето на пострадалата в бъдеще? Какво е отражението на генетично заболяване „бета таласемия“ върху възстановяване на организма от телесното увреждане или острия стрес от ПТП, може ли то да забави оздравителен процес или да влоши обичайно състояние на остатъчни непреодолими с лечение дефицити, установени към 25.05.2018 г.? Има ли в медицинската документация установени други хронични и/или дегенеративни заболявания(които не са причинени от застрахования), чието развитие влияе неблагоприятно на възстановителния процес от понесените от ПТП физически и психически травми или причинява влошаването на здравето на ищцата?
2. Има ли качествено нови остатъчни, неповлияни от лечение ограничения на движението на лява ръка, които да са пряк резултат от счупване на раменна кост; съществува ли медицинска възможност за довършване на лечение за възстановяване на функциите на крайника или постигане на подобряване на начина на живот на пострадалата; представлява ли общото състояние на пациента(остеопороза, анорексия и капацитет на белия дроб) висок риск, изключващ прилагане на упойка и по-сложни медицински интервенции и отразил ли се е негативно на състоянието на крайника периода на неприложено лечение след 25.05.2018 г.?
3. Страда ли ищцата от генерализирана остеопороза и от кога датира това заболяване. Има ли ново, необичайно развитие на остеопорозата, диагностицирана към 25.05.2018 г. и какво е влиянието на полученото при ПТП увреждане или острия психо стрес, евентуално и на анорексията или друго продължително психологично разстройство върху това заболяване? Как се отразява остеопорозата върху здравето и поведението на пациента и какви рискове поражда това заболяване? Може ли остеопорозата да повлияе неблагоприятно върху възстановяване на организма от телесното или психичното увреждане, като забави оздравителен процес? Възможно ли е лечение на това заболяване, евентуално в какви медицински действия би се изразило то, какви са прогнозите за оздравителен процес в процентно измерение? В случай, че заболяването не е лечимо, какви са прогнозите за развитието

- му и повишават ли те рисковете за живота и здравето на пострадалата?
4. има ли промяна в състоянието на психиката на пострадалата преди ПТП, към 25.05.2018 г. и към настоящия момент? По какъв начин е изживяла и продължава ли да изживява травматично това събитие или произтеклото от него телесно увреждане, по какъв начин се е отразило събитието върху личността и психологичното ѝ състояние? Ако промяната представлява психическа травма, какви са конкретните симптоми и възможно ли е те да не са били проявени до 25.05.2018г.? Страда ли ищцата от анорексия и/или друго депресивно психично разстройство, което не е можело да бъде диагностицирано до 25.05.2018г. по явни към този момент симптоми? Може ли анорексията да е пряк новопроявил се резултат от телесното увреждане или неговото лечение или острия стрес, преживян при ПТП, евентуално от остеопорозата или трайната инвалидизацията? Може ли анорексията да повлияе неблагоприятно върху възстановяване на организма от телесното увреждане като забави оздравителен процес и/или влоши остеопорозата? Как се отразява анорексията върху здравето и поведението на пациента и какви рискове поражда това заболяване?
  5. лечими ли са тези психични разстройства, евентуално в какви медицински действия би се изразило лечението, какви са прогнозите за оздравителен процес в процентно измерение? В случай, че заболяванията не са лечими, какви са прогнозите за развитието им и повишават ли те рисковете за живота и здравето на пострадалата?
  6. свързани ли са установените от експертите промени и нови заболявания, ако се потвърди причинната им връзка с уврежданията от процесното ПТП, с изпитване на продължаващи болки, ограничаване на движението и битовото обслужване, нарушения на възможностите за работа или други дефицити?

ОПРЕДЕЛЯ депозит в размер на 1000 лв., от които 500 лв., платими от бюджета на съда и 500 лв., вносими от ответната страна.

ОПРЕДЕЛЯ начален срок за изготвяне на заключението от явяването на ищцата за личен преглед и краен срок на основание чл.199 ГПК за представяне на заключението най-малко една седмица преди насрочено открито съдебно заседание.

Указва на вещите лица, че при нужда от ползване на допълнителни експертни знания, следва да уведомят съда за необходимото разширяване на състава на експертизата с посочване на съответна медицинска специалност на допълнително вещо лице.

ДА СЕ ПРЕДОСТАВИ на вещите лица за работа до крайния срок за изготвяне на заключението ТД269/21г. на ВОС и приложеното към нето НОХД 2852/2017 г. на РС – Варна.

ДОПУСКА до разпит при довеждане от ищцовата страна на общо двама свидетели, за установяване на твърденията по проява на неимуществени вреди.

На осн. чл. 7 ГПК допълнително указва на страните да представят справка за разноските по чл. 80 от ГПК и доказателства за извършването им, като при пропускане да направят това до последното заседание на съда, губят право да искат изменение на определен от съда размер.

НАСРОЧВА съдебно заседание за 23.06.2022г от 09.00 часа.

ПРЕДУПРЕЖДАВА страните, че на осн. чл. 142 ГПК неявяването на редовно призована страна не е пречка за разглеждане на делото и при отлагане съдът обявява и отразява в протокол дата за следващо заседание, за което страните и явилите се по делото други участници се считат призовани.

Да се призоват страните, а вещите лица - след внасяне на депозит.

Препис от определение да се изпрати на страните, чрез пълномощниците им на обявени по делото електронни адреси (при получения достъп чрез ЕПЕП), ведно със съобщение за насрочено открито заседание, представляващо Приложение № 1 към Наредба № 7 на МП с указание за потвърждаване на получените електронни писма.

Предупреждава страните, получила лично или чрез пълномощник достъп до книжа по делото (без поискано връчване на съобщения чрез ЕПЕП), че следва да потвърждават в 7 дневен срок получаването на електронната кореспонденция, като при липса на такова потвърждаване съдът ще приеме, че страната злоупотребява с данни по делото, получавани чрез ЕПЕП и ще прекрати регистрирания достъп на пълномощника по това дело, респективно ще приложи спрямо застрахователя неблагоприятните последици, указани в определение № 1124/30.08.2021г.

Съдия при Окръжен съд – Варна: _____